

TOBAKSFAKTA

OBEROENDE TANKESMEDJA

Dnr 2024/02246

Till Socialdepartementet

Remissvar gällande Folkhälsomyndighetens hemställan om ändring av avgifter i förordningen (2019:223) om tobak och liknande produkter

Bakgrund

Tobaksfakta-oberoende tankesmedja har i 15 års tid haft som mål att fasa ut bruket och spridningen av tobak och nikotin i samhället, i enlighet med WHO:s tobakskonvention. Introduktion till de giftiga produkterna sker tidigt i livet och därmed är skydd av barn och unga särskilt prioriterat. Vi ser framgångar med mindre andel rökare i befolkningen men också nya faror med fler brukare av e-cigarett, snus och nya nikotinprodukter. Ett inte tillåtet överskott har genererats till följd av avgifter för lansering av produkterna. Myndigheten föreslår en sänkning och önskar synpunkter på förslaget.

Övergripande synpunkter

- *WHO global report on trends in prevalence of tobacco use 2000–2030. Geneva: World Health Organization; 2024* uppmanar till vaksamhet och åtgärder:
“Use of tobacco and other nicotine products among adolescents is an important focus for both monitoring systems and policy response.” and
“Countries need these data to counter tobacco and associated industries’ claims that adolescents are not being targeted as new clients.”
- Tillämpningen av Polluter Pays Principle (PPP) ”förorenaren betalar” när det gäller skador på miljö och människa bör vägas in. En princip som också finns med i Miljöbalken (2 kap 8§) när det gäller ansvar för skadad miljö.
- Ekonomistyrningsverket (ESV) medger att tillfälliga överskott i avgiftsfinansierad verksamhet får förekomma.

Aktuellt

Med utgångspunkt från ovanstående bör tillverkare och importörers avgifter för lanseringen av beroendeframkallande tobaks- och nikotinprodukter, med dokumenterade skador på människa och miljö, innefatta även tariffer för dessa. Den avgiftsmodell som föreslås innebär väsentliga lättnader för producenter att introducera nya produkter som motverkar tobakspolitiken.

Det saknas en diskussion/förklaring om möjligheterna och hindren att avgifter används i det tobaks- och nikotinförebyggande arbetet.

Vi anser att avgiftsnivåer bör exempelvis omfatta:

- Upplysning till allmänheten
- Insatser i skolan och resurser till ungdomsmottagningar
- Projekt och verksamhetsbidrag till organisationer för tobaksförebyggande verksamhet (har inte utlysts de senare tre åren).

Stockholm den 26 maj 2025

På uppdrag av styrelsen.

Med vänlig hälsning
Ann Post/kanslichef

TOBAKSFAKTA

Box 738, 10135 Stockholm. • Besöksadress: Klara Östra
Kyrkogata 10 • www.tobaksfakta.se